

DER RING DES NIBELUNGEN

DAS RHEINGOLD

James Morris (Wotan); Christa Ludwig (Fricka); Siegfried Jerusalem (Loge); Heinz Zednik (Mime); Ekkehard Wlaschiha (Alberich); Mari Anne Haggander (Freia); Mark Baker (Froh); Alan Held (Donner); Birgitta Svenden (Erda); Jan-Hendrik Rootering (Fasolt); Matti Salminen (Fafner); Kaaren Erickson (Woglinde); Diane Kesling (Wellgunde); Meredith Parsons (Flosshilde). DG 073 036-9GH

DIE WALKÜRE

Gary Lakes (Siegmond); Jessye Norman (Sieglinde); Hildegard Behrens (Brünnhilde); James Morris (Wotan); Christa Ludwig (Fricka); Kurt Moll (Hunding); Pyramid Sellers (Gerhilde); Katarina Ikonornu (Helmwige); Martha Thigpen (Ortlinde); Joyce Castle (Waltraute); Jacalyn Bower (Rossweise); Diane Kesling (Siegrune); Wendy Hillhouse (Grimgerde); Sondra Kelly (Schwertleite) DG 073 049-9GH2

SIEGFRIED

Siegfried Jerusalem (Siegfried); James Morris (Wanderer); Hildegard Behrens (Brünnhilde); Heinz Zednik (Mime); Ekkehard Wlaschiha (Alberich); Birgitta Svenden (Erda); Fritz Hübner (Fafner); Dawn Upshaw (Woodbird). DG 073 037-9GH2

GÖTTERDÄMMERUNG

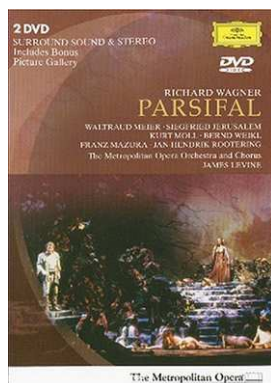
Hildegard Behrens (Brünnhilde); Siegfried Jerusalem (Siegfried); Matti Salminen (Hagen); Ekkehard Wlaschiha (Alberich); Anthony Raffell (Gunther); Hanna Lisowska (Gutrune); Christa Ludwig (Waltraute); Kaaren Erickson (Woglinde); Diane Kesling (Wellgunde); Meredith Parsons (Flosshilde); Gweneth Bean (First Norn); Joyce Castle (Second Norn); Andrea Gruber (Third Norn). DG 073 040-9GH2

Chorus and Orchestra of the Metropolitan Opera, New York /James Levine
Stage director Otto Schenk. Video director Brian Large. DG 073 043-9GH7
Recorded live at the Metropolitan Opera House in 1989 and 1990

PARSIFAL

Bernd Weigl (Amfortas), Kurt Moll (Gurnemanz), Siegfried Jerusalem (Parsifal), Waltraud Meier (Kundry), Franz Mazura (Klingsor).

Koor en orkest van de Metropolitan Opera o.l.v. James Levine. Regie: Otto Schenk

een constante bron van ergernis voor wie ook maar enige affiniteit heeft met hedendaags theater. Acteren vanuit een soort innerlijke noodzaak is bij Schenk totaal afwezig. Het opvallendste is dat te beleven in Parsifal. De acteurs blikken hulpeloos in de camera, bevangen door stuurloosheid weten ze met hun rol zo goed als niets aan te vangen, hetgeen tenslotte ook de zangprestaties verlamt. De expressie boort geen diepere innerlijke lagen aan, de rolidentificatie is haast onbestaand. Zelfs een geroutineerde zangeres/actrice als Waltraud Meier presteert hier onder haar mogelijkheden. Haar droompartner Siegfried Jerusalem lijkt wel "Kuifje in Amerika".

Opera is een theatervorm die in eerste instantie overleeft dankzij de fascinerende muziek. Terwijl het gesproken theater zich genoodzaakt ziet om zich voortdurend te vernieuwen kan opera zich laten drijven op het élan van zijn beroemde aria's. Daardoor kunnen reactioinaire opvattingen ten aanzien van opera als theaterkunst zich gemakkelijker handhaven. Theater moet als een brandbom zijn, placht de gevreesde theatercriticus Wim Van Gansbeke te zeggen. Het theater van Otto Schenk daarentegen is zoiets als een natte voetzeeker,

Dit alles om te benadrukken dat het theater van Otto Schenk slécht theater is. Richard Wagners regieaanwijzingen conserveren is een slécht uitgangspunt. De meester uit Bayreuth zou er zich wel eens heel erg over hebben kunnen opwinden. Operacomponisten kunnen slechts regieaanwijzingen geven die geldig zijn voor hun eigen tijd. Werkgetrouwheid in een hedendaagse context betekent dan ook dat de hedendaagse regisseur op zoek moet gaan naar de zin van het werk voor een publiek van vandaag. En daarmee toont Schenk

Schenk zich als regisseur een dilettant: een provinciaal op een wereldbühne. Als The Gramophone de stelling verdedigt dat deze Ring tenminste een Ring is die nog door Wagner zou worden herkend dan is dat ook de verdediging van een onversneden reactionair standpunt. Bovendien zou Schenk Wagners mythen respecteren! Alsof de mythen van Wagner vandoen hebben met de soepjurken van Rolf Langenfass en de bordkartonnen rotswanden van Günther Schneider-Siemsen of met Wagners negentiende-eeuwse scenografie in het algemeen! Een ander misverstand rond deze Ring is dat hij beter gecast zou zijn dan de Ring van Patrice Chéreau. Dat gaat hoogstens op voor James Morris die duidelijk superieur materiaal in de keelholte meedraagt dan Donald McIntyre, voor Matti Saminen als Hagen, en in mindere mate ook voor Siegfried Jerusalem als Siegfried. Alle anderen moeten de duimen leggen voor hun tegenpartners in de Chéreau-Ring, die door de veel sterkere roldentificatie immers het allerbeste in zichzelf naar boven hebben weten te halen.

Kurt Moll is een Hunding met een hart van koekebrood, onbestaand naast Matti Salminen in de Chéreau-versie. Gary Lakes als Siegmund raakt heelhuids door de partij, zij het met enige moeite. Het zijn niet alleen de onhandige gebaren van het logge zangerslijf die het enthousiasme van het Wälsungenpaar constant artificieel maken. Jessy Norman als Sieglinde is sowieso al moeilijk voorstelbaar als onderdrukte echtgenote. Haar omgang met de parlando gedeelten zijn ronduit lelijk. "Der Männer Sippe" onthult een onstabiel stemgeluid, een gebrek aan affiniteit met het Duitse idioom, een slechte dictie en een finale zonder de vibrerende warmte van een pas ontloken passie. James Morris daarentegen is wel vertrouwd met het Duitse idioom. Zijn monoloog in Walküre-II is uitstekend en het enige vocale hoogtepunt van deze Walküre. Hoewel interpretatief erg saai in Das Rheingold weet hij ook de Wanderer een heel behoorlijk vocaal profiel te bezorgen. Voor Christa Ludwig komt de rol van Fricka minstens 15 jaar te laat, zo gehavend klinkt haar eens zo slagkrachtige mezzo. Twee jaar later zal zij afscheid nemen van het toneel. Als document van haar geroemde carrière is dit optreden volstrekt waardeloos. Hildegard Behrens heeft nooit de stem gehad van een hoogdramatische sopraan. De uitschuivers zijn frequent, de registerovergangen zijn problematisch, feilen die zij niet kan compenseren door een intelligente expressie of een boeiende scènische vertolking. Haar schaapachtige Brünnhilde is haast onuitstaanbaar. Siegfried Jerusalem is de natuurmens zonder neurotisch of dwangmatig gedrag. Zijn relaas over het vogelpaar is in dat opzicht kenschetsend. In de lyrische delen klinkt hij uitstekend, in de meer "heldische" delen kampt hij met zijn begrenzingsen. Toch is dit één van zijn allebeste Wagner-prestaties. Heinz Zednik, gepokt en gemazeld door zijn Chéreau-ervaring hoeft enkel zijn Bayreuth-prestatie over te doen. Schenk doet er zijn voordeel mee. Daarmee is deze Siegfried dan ook het meest geslaagde deel van dit vierluik. Jammergenoeg haalt de zwakke finale met Hildegard Behrens de balans uiteindelijk onderuit. Matti Salminen als Hagen is indrukwekkend zij het met iets meer maniërisme dan gewoonlijk. De Alberich van Ekkehard Wlaschiha is een papperige dwerg met weinig profiel, zonder sexlust, zonder machtswellust. Hoe wil je dan in godsnaam een Ring maken, Otti?

James Levine is heel erg in focus. De preludes zijn integraal aan zijn kop gewijd, heel erg tegen Wagners

principe van het onzichtbare orkest. Zijn irritante gewoonte om de partituur mee te neurien moet je er op de koop toe bijnemen. Het parcours dat hij neemt is niet geheel vlekkeloos. De tempi in de Ring zijn over het algemeen juist maar "De Einzug der Götter" klinkt zowat als een catastrofe.

Jos Hermans